

Zespół Szkół nr 3 w Zamościu

**PROGRAM I PLAN DZIAŁAŃ Z ZAKRESU
DORADZTWA EDUKACYJNEGO – ZAWODOWEGO
w Gimnazjum nr 3 im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu**

Zamość 2015r.

SPIS TREŚCI:

1. Wstęp
2. O programie
3. Cel główny i cele szczegółowe
4. Zadania programu
5. Metody pracy
6. Efekty
7. Plan działań
8. Działania wychowawców, nauczycieli, pedagoga szkolnego
9. Współpraca z rodzicami
10. Ewaluacja doradztwa zawodowego w gimnazjum

Wstęp

Jeżeli chcemy skutecznie pomagać uczniom w podejmowaniu decyzji zawodowych, należy sobie zdawać sprawę z tego, w jak trudnym okresie rozwojowym znajduje się młodzież w momencie podejmowania decyzji. Choć wybór zawodu nie dotyczy tylko okresu dojrzewania, ponieważ jest procesem rozpoczynającym się wcześniej i trwającym nadal, to jednak pierwszą decyzję zawodową podejmują uczniowie już w kl. III gimnazjum, a więc gdy mają 15-16 lat. Część młodzieży potrafi samodzielnie poszukiwać własnej drogi życiowej, ale bardzo duża część ma problem z wyborem zawodu i szkoły. Stając przed trudną zawodową decyzją młodzież zmuszona jest zastanowić się nad sobą i swoją przyszłością. Młody człowiek próbuje odpowiedzieć sobie na nietatwe pytania: Jaki jestem?, Do czego się nadaję? Co robić dalej? Jak wykorzystać swoje zdolności? Jakie mam szanse na otrzymanie pracy? Trudności podjęcia decyzji wynikają również z tego, że najczęściej zainteresowania w tym wieku są jeszcze zmienne. Poza tym uczniowie są bezradni, niedoinformowani, niewiele wiedzą na temat rynku pracy, zawodów, szkół i egzaminów. Nie wiedzą, jakie mają przeciwwskazania do wykonywania zawodów, jakie są strategie podejmowania decyzji zawodowych. Na koniec wreszcie boją się bezrobocia i tego, że nawet, jeżeli zdobędą pracę, to nie będą mieli zagwarantowanych godziwych zarobków.

Aby decyzja dotycząca wyboru przyszłej szkoły i zawodu była trafna, wymaga ona pomocy ze strony szkoły i rodziców. Podejmując decyzje o wyborze danego zawodu, młodzież powinna mieć określone predyspozycje do pełnienia danej funkcji zawodowej jak również określone warunki rozwojowe, zdrowotne i psychofizyczne, co do wyboru danego zawodu. To wszystko wymaga długotrwałej pracy ze strony szkoły, dlatego tak ważne jest rozpoczynanie orientacji zawodowej od najmłodszych lat szkolnych.

O programie – Czas i miejsce realizacji

Program doradztwa edukacyjno –zawodowego realizowany jest w Gimnazjum nr 3 im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu wśród uczniów klas 1-3 gimnazjum i ich rodziców. Działania prowadzone w ramach orientacji zawodowej zaplanowane są na trzy lata pobytu ucznia w gimnazjum.

Prowadzone będą działania zawodoznawcze w zakresie doradztwa edukacyjno - zawodowego, na których uczniowie poznają:

- siebie, swoje mocne i słabe strony, zainteresowania, zdolności, predyspozycje, czynniki, jakie należy brać pod uwagę przy wyborze przyszłego zawodu i szkoły
- zawody istniejące na rynku pracy i zakres czynności osób reprezentujących dany zawód
- przeciwwskazania zdrowotne przy wyborze zawodu (stąd spotkanie z higienistką szkolną lub lekarzem medycyny pracy)

Ponadto będą realizowane inne działania:

- organizowane będą wyjścia na dni otwarte do szkół ponadgimnazjalnych
- nauczyciele szkół średnich zapraszani będą na spotkania z młodzieżą (przedstawią oferty szkół, kierunki kształcenia, zasady naboru, zaprezentują foldery, ulotki, broszury, przedstawią pokazy multimedialne)
- współpraca z poradnią psychologiczno – pedagogiczną w organizowaniu działań zawodoznawczych (warsztaty prowadzone przez pracowników poradni)
- kierowanie niezdecydowanych uczniów co do wyboru przyszłego zawodu lub szkoły na badania preferencji zawodowych do poradni
- prowadzone będą ankiety – test skłonności zawodowych, test zainteresowań
- organizowane będą warsztaty z młodzieżą prowadzone przez doradcę (zapoznanie z zasadami rekrutacji do szkół, kierunkami, terminem składania kwestionariuszy, rozdanie kart z terminami, omówienie punktacji za poszczególne przedmioty, poinformowanie o dokumentach, jakie są potrzebne do przyjęcia do szkoły)
- zapoznanie uczniów z elektronicznym naborem, podanie uczniom stron internetowych z informacjami o szkołach i zasadach rekrutacji.

Działania zawarte w programie realizowane są przez wychowawców klas I-III, pedagoga szkolnego, nauczycieli przedmiotu w ramach:

- lekcji wychowawczych
- lekcji przedmiotowych
- wycieczek
- spotkań z różnymi przedstawicielami zawodów

Również działania zawodoznawcze realizowane są na dodatkowych spotkaniach prowadzonych przez specjalistów: doradców zawodowych pracujących w Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej, Centrum Edukacji Zawodowej, Urzędzie Pracy.

Program obejmuje następujące obszary działań:

- praca z klasą (zajęcia grupowe i indywidualne)
- spotkania z rodzicami
- praca z nauczycielami

Cel główny:

Przygotowanie ucznia do podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych i planowania przyszłości zawodowej.

Cele szczegółowe:

1. Przygotowanie uczniów do świadomego wyboru ścieżki edukacyjnej i zawodu zgodnie z zainteresowaniami i możliwościami.
2. Kształtowanie umiejętności określania swoich słabych i mocnych stron.
3. Zapoznanie i podniesienie poziomu edukacji uczniów w zakresie wiedzy o zawodach i rynku pracy.
4. Rozbudzanie aspiracji zawodowych i motywowanie do działania.
5. Kształtowanie umiejętności analizowania swoich cech osobowości w aspekcie wyboru zawodu.

6. Dostarczanie informacji o zawodach, wymaganiach rynku pracy, o systemie szkolnictwa ponadgimnazjalnego.
7. Kształtowanie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji przy wyborze szkoły.
8. Kształtowanie szacunku do pracy.

Zadania programu:

1. Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych przez pedagoga szkolnego, doradcę zawodowego.
2. Wskazywanie osobom zainteresowanym (młodzieży, rodzicom, nauczycielom) źródeł dodatkowej, rzetelnej informacji na temat ofert szkół).
3. Udzielanie indywidualnych porad edukacyjnych i zawodowych uczniom i ich rodzicom.
4. Organizowanie grupowych zajęć aktywizujących, wspierających uczniów w świadomym planowaniu kariery i podjęciu roli zawodowej z doradcą zawodowym.
5. Kierowanie w sprawach trudnych, do specjalistów: doradców zawodowych w poradni psychologiczno-pedagogicznej, centrum edukacji zawodowej urzędu pracy.
6. Wspieranie rodziców i nauczycieli w działaniach doradczych poprzez organizowanie spotkań szkoleniowo-informacyjnych, udostępnianie im informacji i materiałów do pracy z uczniami.
7. Współpraca z instytucjami wspierającymi Gimnazjum nr 3: Poradnią Psychologiczno –Pedagogiczną, Centrum Edukacji Zawodowej, Urzędem Pracy, Szkołami ponadgimnazjalnymi, higienistką szkolną itp.
9. Organizowanie spotkań z pracodawcami, doradcami zawodowymi.
10. Pomoc uczniom w podejmowaniu decyzji dotyczącej wyboru szkoły, dalszego kierunku kształcenia czy zawodu.

Metody pracy

- pogadanki
- warsztaty zawodoznawcze
- spotkania zawodowe
- ankiety, kwestionariusze
- konkursy
- rozmowa doradcza w punkcie konsultacyjnym
- poradnictwo indywidualne i grupowe
- lekcje wychowawcze
- wycieczki do zakładów pracy
- testy

Efekty

1. Kształtowanie aktywności zawodowej młodzieży.
2. Pomoc rodzicom w kształtowaniu określonych postaw i zachowań związanych z planowaniem kariery zawodowej ich dzieci.
3. Dostęp do informacji zawodowej dla uczniów, nauczycieli oraz rodziców.
4. Świadome, trafniejsze decyzje edukacyjne i zawodowe.
5. Mniej niepowodzeń szkolnych, zniechęcenia, porzucania szkoły a potem pracy, jako konsekwencji niewłaściwych wyborów.
6. Utworzenie na terenie szkoły bazy informacji edukacyjnej i zawodowej oraz zapewnienie jej systematycznej aktualizacji.

Plan działań

Program przygotowujący ucznia do wyboru zawodu prowadzony będzie w Gimnazjum nr 3 w Zamościu przez trzy lata, dlatego został podzielony na moduły:

Moduł I– Poznajemy siebie.

Uczniowie klas I będą mogli określić własne preferencje zawodowe, uzdolnienia, temperament, oraz cechy osobowości.

Moduł II– Poznajemy zawody.

Uczniowie klas II zapoznają się z klasyfikacją zawodów, miejscach pracy, czasie pracy, oraz źródłami informacji o zawodach.

Moduł III– Poznajemy ścieżki kształcenia oraz wybór szkoły.

Uczniowie klas III ćwiczą umiejętności planowania kariery, biorąc pod uwagę swoje zdolności, umiejętności, zainteresowania, osiągnięcia szkolne.

Moduł I - Klasa I: Poznawanie siebie

Tytuł działania	Sposób realizacji / działania	Czas realizacji	Osoby odpowiedzialne
Moje zainteresowania i predyspozycje.	- zajęcia w ramach godziny wychowawczej (wykorzystanie narzędzi do badań predyspozycji zawodowych)	Wrzesień / październik	wychowawcy klas
	- zajęcia z doradcą zawodowym	październik	doradca zawodowy
	- stworzenie prezentacji multimedialnej o miejscach, gdzie	październik	nauczyciel informatyki /

	młodzież może spędzać czas zgodnie ze swoimi zainteresowaniami		nauczyciel przedmiotu
Moje mocne i słabe strony.	- zajęcia w ramach godziny wychowawczej	październik	wychowawcy klas
Zdrowie a planowanie dalszej ścieżki edukacyjnej.	- zajęcia w ramach godziny wychowawczej np. „Bariery zdrowotne uniemożliwiające wykonywanie danego zawodu”; „Warunki i możliwości zdrowotne przy wyborze zawodu”.	grudzień	higienistka szkolna / pielęgniarka szkolna
Potrafię zaprezentować siebie.	- zajęcia w ramach poszczególnych przedmiotów (propozycje zajęć: Moc pierwszego wrażenia, Autoprezentacja i jej etapy)	marzec / czerwiec	nauczyciel wiedzy o społeczeństwie

Moduł II - Klasy II: Poznawanie zawodów.

Podejmowanie wstępnych decyzji.

Indywidualna praca z uczniami, którzy mogą mieć problemy z wyborem szkoły i zawodu.

Tytuł działania	Sposób realizacji / działania	Czas realizacji	Osoby odpowiedzialne
Mam hobby, które może być moim zawodem.	- spotkania z ludźmi, którzy z pasji i hobby uczynili swój zawód	cały rok szkolny	opiekunowie kół zainteresowań
Na co zwrócić uwagę wybierając zawód?	- zajęcia w ramach godziny wychowawczej lub poszczególnych przedmiotów (propozycje tematów: Czynniki warunkujące wybór zawodu, Możliwości i ograniczenia przy planowaniu ścieżki zawodowej)	październik	wychowawcy klas nauczyciele przedmiotu
Zawody przyszłości	- zajęcia z doradcą zawodowym - spotkanie z pracownikiem centrum zawodowego - przygotowanie prezentacji multimedialnej o zawodach przyszłości (konkurs międzyszkolny)	październik grudzień / luty wg organizatorów	pedagog szkolny doradca zawodowy wychowawcy klas nauczyciele przedmiotu

Zawody naszych rodziców	- spotkania z rodzicami prezentującymi swoje zawody w ramach godzin wychowawczych	cały rok szkolny	wychowawcy klas opiekunowie kół zainteresowań pedagog
Zawody w mojej okolicy	- spotkanie z pracownikiem Urzędu pracy	listopad / luty	pedagog
Jaki to zawód?	- zajęcia wychowawcze w ramach godziny wychowawczej (wykorzystanie przewodnika po zawodach) - konkurs na plakat „ To ja za kilka lat”	cały rok szkolny marzec	wychowawcy klas pedagog pedagog

Moduł III - Klasy III: Planowanie kariery

Informacja edukacyjna i zawodowa.

Decyzje uczniów o wyborze szkoły - Konfrontacja samooceny z wymogami szkół i zawodów.

Tytuł działania	Sposób realizacji / działania	Czas realizacji	Osoby odpowiedzialne
Szkoły w moim regionie	- udział w dniach otwartych szkół ponadgimnazjalnych (oferty szkół) - zajęcia z doradcą zawodowym (konfrontacja samooceny z wymogami szkół)	luty / kwiecień październik	pedagog wychowawcy klas nauczyciele przedmiotu doradca zawodowy
Dzisiaj jestem uczniem a wkrótce będę pracownikiem	- rozpoznawanie predyspozycji zawodowych - zajęcia w ramach wiedzy o społeczeństwie, godziny wychowawczej, języka polskiego (np. Moje CV i mój list motywacyjny, Moja pierwsza rozmowa kwalifikacyjna)	cały rok szkolny październik / luty	pedagog, wychowawcy nauczyciel wiedzy o społeczeństwie nauczyciel języka polskiego
Za kilka lat – Kim będę?	- organizowanie spotkań z absolwentami swojego gimnazjum	marzec / kwiecień	wychowawcy klas nauczyciel bibliotekarz

Co dalej? - Rekrutacja	- zajęcia w ramach informatyki (procedury logowania internetowego, zasady rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych) - przedstawienie oferty edukacyjnej (tablica informacyjna)	Kwiecień / maj kwiecień	nauczyciel informatyki pedagog pedagog
---------------------------	---	--------------------------------	--

Działania wychowawców, nauczycieli:

- * Udział w szkoleniach z zakresu doradztwa zawodowego.
- * Udzielanie indywidualnych porad edukacyjnych.
- * Rozpoznawanie predyspozycji zawodowych uczniów- wychowawcy.
- * Pomoc uczniom w podejmowaniu decyzji dotyczącej wyboru szkoły.
- * Organizowanie i prowadzenie grupowych zajęć, wspierających uczniów w świadomym planowaniu dalszej ścieżki edukacyjnej i zawodu.
- * Organizowanie spotkań dla uczniów z rodzicami jako przedstawicieli różnych zawodów.
- * Zapoznanie uczniów z elektronicznym naborem, podanie uczniom stron internetowych z informacjami o szkołach i zasadach rekrutacji.
- * Śledzenie losów edukacyjnych i zawodowych absolwentów.
- * Zapraszanie absolwentów na spotkania z uczniami.

Działania pedagoga szkolnego:

- * Rozpoznawanie predyspozycji zawodowych uczniów.
- * Przedstawianie oferty edukacyjnej szkolnictwa ponadgimnazjalnego.
- * Udzielanie indywidualnych porad edukacyjnych i zawodowych.
- * Pomoc uczniom w podejmowaniu decyzji dotyczącej wyboru szkoły.
- * Organizowanie i prowadzenie grupowych zajęć, warsztatów, wspierających uczniów w świadomym planowaniu dalszej ścieżki edukacyjnej i zawodu.

- * Gromadzenie i udostępnianie uczniom informacji o rynku pracy w regionie i kraju.
- * Prowadzenie poradnictwa indywidualnego w zakresie doradztwa.
- * Organizowanie spotkań z przedstawicielami szkół ponadgimnazjalnych.
- * Udział w szkoleniach służących doskonaleniu umiejętności doradczych.
- * Koordynowanie realizacji programu i działań w zakresie doradztwa edukacyjno – zawodowego.

Współpraca z rodzicami dotyczy pedagogizacji oraz sfery informacyjnej:

- * Udział rodziców jako przedstawicieli różnych zawodów w spotkaniach z uczniami.
- * Przedstawienie rodzicom aktualnej oferty edukacyjnej szkolnictwa ponadgimnazjalnego.
- * Udział doradcy zawodowego w spotkaniu z rodzicami uczniów klas trzecich.
- * Indywidualna praca z rodzicami uczniów, którzy mają problemy: zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne, intelektualne, rodzinne itp.
- * Udostępnianie rodzicom informacji i materiałów w zakresie doradczym do pracy w domu.
- * Udzielanie rodzicom indywidualnych porad edukacyjno - zawodowych.

Ewaluacja doradztwa zawodowego w gimnazjum

Ewaluacja skuteczności zaplanowanych działań nastąpi poprzez:

- zebranie informacji o losach absolwentów
- zebranie informacji zwrotnej od uczniów za pomocą ankiet.

Załącznik nr 1 – Scenariusze zajęć aktywizujących dla uczniów klas I-III.

Opracowała we współpracy z wychowawcami klas I-III : pedagog szkolny Małgorzata Zbyryt